

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 20.06.2019

Sayı: 151

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 20.06.2019
Sayı: -120.10-E.00000490971

E.00000490971

Çin Halk Cumhuriyeti yönetimi tarafından Doğu Türkistan'da tatbik edilen politikalar nedeniyle Uygur Türkleri'nin yaşadığı sorunların tespiti; "Yeniden Eğitim Kampları" adı verilen toplama kampları uygulamasının araştırılması; soydaşlarımızın maruz kaldığı sistematik baskının incelenmesi; Çin yönetimi tarafından gerçekleştirilen ağır ve kitlesel insan hakları ihlallerinin araştırılıp aydınlatılması; kamuoyunun sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesi; bu soruna yönelik çözüm yollarının geliştirilmesinde Türkiye'nin sağlayabileceği katkının belirlenmesi ve doğru politikaların oluşturulabilmesi amacıyla, Anayasa'nın 98. Maddesi ile TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla. 19.06.2019

Aydın Adnan SEZGİN
Aydın Milletvekili

E.00000490971

GEREKÇE

Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan Doğu Türkistan'da (Sincan Özerk Bölgesi) yaşayan Uygur Türkleri başta olmak üzere bu bölgede ve Çin'in diğer bölgelerinde yaşayan tüm Müslüman topluluklar, son dönemde giderek artan baskılar, zulüm, sistematik hak ihlalleri, hatta insanlığa karşı suçlara maruz kalmaktadır.

Uygur Türkleri, Çin yönetimi tarafından "terörizmle mücadele" gerekçesiyle "Yeniden Eğitim Kampları" olarak adlandırılan tecrit ve baskı ortamlarında zorla tutulmakta; gözaltı, işkence ve kötü muameleye maruz bırakılmakta; insan hakları ve temel özgürlükleri ihlal edilerek sistematik bir baskı ve kontrole tabi tutulmaktadır. Çin'deki totaliter rejim tarafından bu kamplara kapatılmış olan yüz binlerce Müslüman Uygur Türkü arasında birçok entelektüel ve akademisyen de vardır. Yaklaşık 70 gündür bu kamplarından birisine kapatılmış olan dünyaca ünlü Uygur yazar Nurmammed Tohti birkaç gün önce bir toplama kampında hayatını kaybetmiştir. Rahmetli Tohti'nin sorgu sırasında hayatını kaybettiği ve naaşının, ayaklarındaki kelepçe ile ailesine teslim edildiği basında yer almıştır.

Kamplarda bütün mekanlara kameralar koyularak insanlar sürekli takip edilmektedir. Bu hapishanelerde, ayrıca işkence yöntemlerinin tatbik edildiğine dair güvenilir duyumlar da mevcuttur. Uygur Türkleri, günlük hayatlarında da ayrımcılık, baskı ve şiddete maruz kalmaktadır. Müslüman oldukları için Uygur Türkleri'nin ibadetlerini yerine getirme hakları dahi ellerinden alınmakta, ibadet edenlere şüphe ile yaklaşılarak terörist muamelesi yapılmakta, diğer hakları ve temel özgürlükleri de kısıtlanmaktadır. Çin yönetimi tarafından gerçekleştirilen ağır ve kitlesel insan hakları ihlalleri, çeşitli uluslararası kuruluşlar ve örgütler tarafından yayınlanan raporlarla da defalarca teyit edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Irk Ayrımcılığının Kaldırılması Komisyonu tarafından 30 Ağustos 2018 tarihinde yayınlanan rapora göre, kamplarda 1 milyona yakın Uygur Türkü bulunmaktadır. İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch – HRW) tarafından 9 Eylül 2018 tarihinde yayınlanan bir raporda, Çin hükümetinin Uygur Türkleri'ne yönelik gözaltı, işkence ve kötü muamele uygulamalarından ayrıntılı olarak bahsedilmektedir. HRW tarafından hazırlanan 2019 Dünya Raporu'nda ise Çin'in, güvenilir tahminlere göre 1 milyon civarında Uygur Türkü'nü ve diğer Müslümanları keyfi olarak alıkoyduğu ve zorunlu endokrinasyona tabi tuttuğu vurgulanmaktadır.

2010 yılındaki resmi nüfus sayımına göre Doğu Türkistan'ın toplam nüfusu yaklaşık 22 milyondur. Bölgede 11 milyon Uygur, 2 milyona yakın Kazak ve 160 bin Kırgız Türkü bulunduğu tahmin edilmektedir.

Uygur Türkleri'ne karşı uluslararası hukukta "insanlığa karşı suç" olarak tanımlanabilecek fiiller, uluslararası kamuoyunun gözleri önünde ve uluslararası örgütlerin, medyanın tepkilerine, birçok ülkenin itirazlarına rağmen gerçekleştirilmektedir.

Çok sayıda uluslararası örgüt ve devlet yüksek sesle itirazlarını dile getirirken, Türkiye'de iktidar maalesef konuyu seslendirmekten geri durmakta, esef verici gelişmelere tepki vermemektedir. Dışişleri Bakanlığı, konuyla ilgili soru önergelerine özensiz ve yetersiz

E.00000490971

yanıtlar vermekte, uluslararası örgütlerdeki toplantılarda bu ağır zulüm ve baskı, k
tarzda, adeta, ürkek bir üslupla dile getirilmektedir.

Son 3 yıldır İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Zirve Dönem Başkanlığı'nı yürütmekte olmamıza rağmen Teşkilat sorunu henüz ciddi bir şekilde ele almamıştır. 1-2 Mart 2019 tarihlerinde gerçekleştirilen ve ülkemizin de temsil edildiği 46. Dışişleri Bakanları Konseyi'nde konuyla ilgili olarak kabul edilen vahim bir kararda, Uygur Türkü veya Doğu Türkistan tabirleri kullanılmamış, yaşanan baskı ve zulümden bahsedilmemiş, bilakis Çin yönetimine sağladığı hizmetlerden dolayı takdir belirtilmiştir. Sonuç bildirisinin ekte sunulmuş olan 20. maddesinde yer alan bu ifadelere karşı hükümetimiz tarafından kamuoyuna yansıyan bir tepkiye henüz rastlanmamıştır.

Bu çerçevede, Uygur Türkleri meselesinin, milletin iradesini temsil eden TBMM'de araştırılıp aydınlatılması, kamuoyunun sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesi, soruna yönelik çözüm yollarının geliştirilmesinde Türkiye'nin sağlayabileceği katkının belirlenmesi ve doğru politikaların oluşturulabilmesi amacıyla Meclis araştırması yapılmasını arz ediyoruz.

E.00000490971

**İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI ÜYESİ OLMAYAN ÜLKELERDEKİ
MÜSLÜMAN TOPLULUKLAR VE MÜSLÜMAN TOPLULUKLAR VE
MÜSLÜMAN AZINLIKLARLA İLGİLİ KARARLAR**

46.DIŞİŞLERİ BAKANLAR KONSEYİ

1-2 Mart 2019

1/46 Sayılı Karar'ın 20. Maddesi:

20. Madde

Çin Halk Cumhuriyeti'nin daveti üzerine gerçekleşen Genel Sekreterlik Heyeti'nin ziyaretinden ortaya çıkan sonuçlardan duyduğu memnuniyeti belirtir; Çin Halk Cumhuriyeti'ne Müslüman vatandaşlarına sağladığı hizmetlerden dolayı takdirlerini belirtir; İslam İşbirliği Teşkilatı ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki işbirliğini daha da ileri taşımayı arzu eder.

E.00000490971

Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
1	Behiye Çelik	Mersin	
2	Hasan Sabancı	Antalya	
3	I. Hüseyin Filiz	Gaziantep	
4	Hayrettin Nuhoglu	İstanbul	
5	Mehmet Metanet Gülhaçoğlu	Adana	
6	Bedri TAŞAR	Samsun	
7	Metin Erkan	Niğde	
8	Aylin Cesur	İsparta	
9	Ayhan Erel	Aksaray	
10	Tuba Vural Gököl	Antalya	
11	Durmuş YILMAZ	Ankara	
12	Yasin ÖZTÜRK	Denizli	
13	M. Naci Çınar	Erzurum	
14	Şahmet Kemal EROZAN	Bursa	
15	Senol Sunar	Ankara	
16	Ferhan Bahri	Ankara	
17	Özgür ATAR	Kırıkkale	
18	ÖMİT BEYAZ	İSTANBUL	
19	Faruk Kaplan	Tekirdağ	
20	İsmail KONCUK	ADANA	
21	İsmail OK	Balıkesir	
22	A. Ulunurat DEMİRÖĞÜN	İzmir	